

BİRLİKTE ÇÖZELİM

Aşağıdaki cümlelerde geçen yazım yanlışlarını düzeltiniz.

1. Bu darma dağınık oda da insanın, aradığı herhangi birşeyi bulması imkânsızdır.
darmadağınık odada herhangi bir şey

2. Hastanın akrabam olması işleri zorlaştırıyordu herkez için.
zorlaştırıyordu herkes

3. Artarda gelen sorunlar yüzünden iş git gide imkânsızlaşıyordu.
Art arda gitgide

4. 14 Haziranda yapılacak çalışma, bu Cumaya alınmış galiba.
Haziran'da cumaya

5. Küçük bir iyiliğide mi çok görüyorsun arkadaşına?
iyiliği de

6. Bu sorunda tek başına halletmekden bahis etmiyorsun her hâlde?
sorunu da halletmekten bashesetmiyorsun herhâlde

7. Bu akşam aramızda Sayın Arzu Köseoğlu hanımefendide var.
Hanımefendi de

8. Oraya gittiğimizde 7.'nci sokağı kime sorsan gösterir.
gittiğimizde 7'nci Sokakı

9. Vakit buldukca biraraya gelir, yeni projeler geliştiririz.
buldukca bir araya

10. Toplantı da çevre kirliliğinin yanısıra İklim değışiklikleri konuşuldu.
Toplantıda yanı sıra iklim

11. Geçdiğimiz yıl Atatürk üniversitesini birincilikle bitirmişdi.
Geçtiğimiz Ünivesitesini bitirmisti.

12. Sanatcının, konsere gelen binbeşyüz kişiden hoşnut olmadığı belliydi.
Sanatcının bin beş yüz

13. Toplantının sonlarına doğru Cem beyde söz istemişdi.
Bey de istemisti.

14. Denemelerden aldığı puanlar arttıkça özgüveni de artıyordu.
arttıkça öz güven

15. Bu şehire geldiğinden beri yalnız yaşıyordu, arkadaşı da yoktu.
sehre yalnız yoktu.

KARMA SORULAR

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmamıştır?

- A) Bu sene 23 Nisandan sonra hava mevsim normallerinin üzerinde ısınacakmış.
- B) Tükçenin gücünü sondan eklemeli olmasına bağlayabiliriz.
- C) Geçtiğimiz Ağustos ayı değerlendirmesini bir rapor hâlinde müdürüme sundum.
- D) Balıkesirli'ler, zeytinyağının en doğalını tükettiklerinden daha dinç olurlar.

2. Aşağıdakilerin hangisinde "-de, de"nin yazımıyla ilgili yanlışlık yapılmıştır?

- A) Sende de bende de bu iş için yeterli tecrübe yok.
- B) Yazar, romanında yaşadığı çevrenin sıkıntılarını işlemiş.
- C) Bir insanın başından iyi şeyler de kötü şeylerde geçebilir.
- D) Annem de babam da her zaman kararlarına saygı duyarlar.

3. Aşağıdakilerin hangisinde "-ki, ki" nin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Sizin istediğiniz kalmamış olabilir ama benimki hâlâ devam ediyor.
- B) Kimse sorunu gündeme taşımamış ki bunlardan haberimiz olsun.
- C) Madem ki bu işi hakkıyla yapacağına inanıyorsun, hepimiz sana destek oluruz.
- D) Hep kararlarının arkasında durdum ne var ki bu sefer sana hak vermiyorum.

1. Yazım yanlışı olan sözcükleri belirleyip doğru bir şekilde yazınız.

- A) ... 23 Nisan'dan ...
- C) ... ağustos ayı ...
- D) Balıkesirli'ler ...

2. "de" nin bitişik ve ayrı yazıldığı örnek cümleler yazınız.

- Bu kitapta sizi şaşırtacak birçok şey bulacaksınız.
- Son sınavdan da yüksek not aldım.

3. Türkçede kaç çeşit "ki" olduğunu örneklerle açıklayınız.

Türkçede 3 çeşit "ki" vardır:

- a) **İlgi zamiri -ki:** Bizimki daha hızlı gidiyor.
- b) **Sıfat yapan -ki:** Okuldaki sıralar yenilendi.
- c) **Bağlaç Olan ki:** Anladım ki her şey yalanmış.

SIRA SENDE

1. Aşağıdaki sözcükleri yazım kılavuzundan araştırıp örnekteki gibi “doğru”(✓), “yanlış” (x) şeklinde işaretleyiniz.

Yanlız	x
Yalnız	✓
Git gide	x
Gitgide	✓
Yalıñş	x
Yanlış	✓
Doküman	✓
Döküman	x
Laboratuar	x
Laboratuvar	✓
Orjinal	x
Orjinal	✓
Tıraş	✓
Tras	x
Hristiyan	✓
Hıristiyan	x
Filim	x
Film	✓
Makina	x
Makine	✓
Meyve	✓
Meyva	x
Gramafon	x
Gramofon	✓

Biyografi	✓
Biyografı	x
Konteynır	x
Konteyner	✓
Kibrit	✓
Kirbit	x
Maydanoz	✓
Maydonoz	x
Dinazor	x
Dinozor	✓
Stajer	x
Stajyer	✓
Egsoz	x
Egzoz	✓
Kılavuz	✓
Klavuz	x
Antreman	x
Antrenman	✓
Canbaz	x
Cambaz	✓
Röportaj	✓
Ropörtaj	x
Eşortman	x
Eşofman	✓

Sürpriz	✓
Süpriz	x
Şöför	x
Şoför	✓
Silahşor	✓
Silahşör	x
Karnabahar	✓
Karnıbahar	x
Hoş geldin	✓
Hoşgeldin	x
Sağol	x
Sağ ol	✓
Hoşça kal	✓
Hoşçakal	x
Poaça	x
Poğaç	✓
Kırvat	x
Kırvat	✓
Sarımsak	✓
Sarmısak	x
Unvan	✓
Ünvan	x
İdda	x
İddia	✓

2. Aşağıdaki cümlelerde yazımı yanlış olan sözlerin altlarını çizip doğrularını yazınız.

1. Yazar son kitabında köy hayatını <u>kup kuru</u> bir dille anlatmış.	kupkuru
2. Her <u>haftasonu</u> doktora gitmesi gerekiyordu.	hafta sonu
3. Arkadaşımın oğlu bugün <u>oniki</u> yaşına basacak.	on iki
4. Sevgi <u>Teyzem</u> annemin çocukken onu çok kıskandığını anlatırdı.	teyzem
5. Evimizin yakınlarında <u>param parça</u> olmuş bir bisiklet bulduk.	paramparça
6. <u>Kedimiz maviş</u> , yine yan komşunun mutfağına kaçmış.	Maviş
7. Annem aktardan <u>keçi boynuzu</u> alıp kaynatarak bana içirdi.	keçiboynuzu
8. İstanbul'da <u>kap kaç</u> olayları neredeyse tükendi.	kapkaç
9. Sınava girmeden son konulara şöyle bir <u>gözattım</u> .	göz attım
10. Eski <u>teyplerin</u> yerini şimdi Mp3'ler aldı.	teyplerin
11. Tam <u>otuzbeş</u> bin insandan imza almayı başardık.	otuz beş
12. Tatilde <u>doğu</u> Anadolu'nun her yerini karış karış gezdim.	Doğu
13. Bu siparişleri Yıldız <u>mahallesine</u> götürmem gerekiyor.	Mahallesi'ne
14. Beyazıt <u>kulesi</u> , o semte adını vermiştir.	Kulesi
15. <u>Türk dil kurumu</u> bu sene yeni bir kılavuz yayımladı.	Türk Dil Kurumu
16. Duvarda Kaplumbağa Terbiyecisi <u>Tablosunun</u> bir kopyası asılıydı.	tablosunun
17. Günümüzde <u>Halk Edebiyatı</u> geçerliliğini yitirmiş durumda.	halk edebiyatı
18. Derste <u>ilk çağ</u> dönemine ait fotoğrafları inceledik.	İlk Çağ
19. Babam her pazar radyodan <u>Türk Sanat Müziği</u> dinler.	Türk sanat müziği
20. 28 Nisan 2010 <u>cuma</u> günü bir davet veriliyor.	Cuma

3. Aşağıdaki parçada yazım yanlışı olan sözcüklerin altını çiziniz.

Enson yazdığım yazı da “Unutma, Yarın diye birşey yok; yarın dediğimiz şey hayallerimizdir.” demişim. Herşeyden önemli bir gerçek üzerine vurgu yapıyor bu cümle. Geçmiş, nasıl geri getirilemeyecek bir süreyle gelecek te birtürlü yakalanamayacak hayaldir. Öyle ise bizim için yalnızca bu gün vardır. Buda zamanımızın ne denli önemli olduğunu göstermiyormu? O hâlde “dost”un tanımını şöyle oluşturabiliriz: “Dost, kendine zaman ayırdığımız insandır.” Yada şöyle bir tanım: “Dost, somut olarak kendinden hiçbir şey beklemediğimiz hal de güzel ve iyi pekçok şeyi umduğumuz insandır.

Dostluk, kayıp olmaktır başkasının sevgi denizinde. Bir çiçekbahçesi bulundurmasıdır yüreğinde insanın. Ve sulamasıdır o çiçekleri gözyaşlarıyla. Dostluk bir başkasının varlığında kabuletmektir. Ona yer vermekdir hayatında. Paylaşmaktır sonra dostluk bir takım şeyleri. Sadece mutluluğu değil hüzünü, acıyı, ızdırabı, yalnızlığı... Kendi için istediğini dostu içinde istemektir. Dünya'nın farkına varmaktır ve ayrıca Dünya'nın kimseye kalmadığını, kimseye de kalmayacağını anlamaktır.

Yıllar önce üniversite son sınıfta bir dostum için şunları söylemişim: “Ayrılmak dünyanın kanunu olmuş. Herkes herkesden ayrılmak, bağları koparmak zorunda birgün. Her bağın koptuğu yer de bir bağ kalıyor: Dostluk bağı. Aslında işte o bağıdır bizi hayata bağlayan.

Atalarımız'ın “Bir dostun var ise azdır; bir düşmanın var ise çoktur.” demelerinin karşısında, Aristo'nun “Dostlar! Dost yokdur.” demesine aldırmayın siz. Çünkü kültürümüz dostu kardeşin bile önüne geçirmiştir. Kardeş, istesede istemesek de kardeşimizdir ama dost, uğraşıp çalışarak bulduğumuz bir madendir.

(Muharrem DAYANÇ)

BİRLİKTE ÇÖZELİM

Aşağıda virgülün kullanım yerleri ve bu yerlerle ilgili örnekler karışık şekilde verilmiştir. Cümleleri ve görevleri eşleştiriniz.

1. Bir daha buralara gelmeni istemiyorum, deyince hepimiz şaşırдық.

4.

Eş görevli sözleri ayırmak

2. Genç adam, her zamanki gibi kendinden emindi.

5.

Anlam karışıklığını gidermek

3. Takım arkadaşlarımıza güveniyoruz, bu işin altından kalkabiliriz.

8.

Edebî eserlerde konuşma bölümünden önceki ifadenin sonuna

4. Uzun boylu, zayıf, kıvrıkcık biriydi seni soran.

9.

Hitap sözlerinden sonra

5. Yaralı, yolculara yardım etmeye çalışıyordu sadece.

10.

Kitap, dergi vb.nin künyelerinde yazar, eser, basımevi vb. maddelerden sonra

6. Tamam, o hâlde biz de sana yardım edeceğiz.

2.

Özneyi vurgulama

7. Birkaç gün içinde, büyük ihtimalle cuma günü, sonuçlar belli olur.

3.

Sıralı cümleleri ayırma

8. Adam yanındakilere,
– Hepinizden özür diliyorum, dedi.

7.

Ara söz, ara cümleleri belirlemek

9. Değerli Meslektaşlarım,
Hepiniz konferansa hoş geldiniz.

1.

Tırnak içine alınmamış aktarma cümlelerini ayırmak

10. Orhan Veli, Nasrettin Hoca Hikâyeleri, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2009.

6.

Kabul, onay, ret bildiren sözlerden sonra

KARMA SORULAR

1. Sevinçten, heyecandan ne yapacağını şaşır-
mıştı.

**Aşağıdakilerin hangisinde virgül (,) bu cümle-
deki göreviyle kullanılmıştır?**

- A) Kimse ben söylemeden sınava başlamasın,
dedi.
- B) Adamın eşi, çocukları ve iş arkadaşları da
gelmişti.
- C) Önce pencereyi açtı, sonra denizin kokusu-
nu uzun uzun içine çekti.
- D) Dönmeden önce annesine, en sevdiği insa-
na, mektup bırakmıştı.
2. Toplumumuzu gerçek yönlere () gerçek mutlu-
luğa ulaştırmak için iki orduya gereksinim vardır
() yurdun yaşamını kuşatan asker ordusu ()
ulusun geleceğini biçimlendiren eğitim ordusu ()
(M. Kemal Atatürk)

**Atatürk'ün sözünde parantezle gösterilen
yerlere sırasıyla hangi noktalama işaretleri
gelmelidir?**

- A) (,) (:) (:) (...) B) (,) (:) (,) (,)
C) (,) (:) (,) (...) D) (,) (:) (,) (,)

3. **Aşağıdaki atasözlerinin hangisinde paran-
tezle gösterilen yere noktalı virgül (;) geti-
rilemez?**

- A) İnsanın vatani doğduğu yer değil () doy-
duğu yerdir.
- B) Yaprığa yapış, atlas olsun () toprağa ya-
pış, atın olsun.
- C) Varsa hünerin, var her yerde yerin () yok-
sa hünerin, var her yerde yerin.
- D) At ölür, meydan kalır () yiğit ölür, şan kalır.

1. **Bu cümlelerdeki virgüllerin hangi görevlerde
kullanıldığı yazınız.**

- A) Tırnak içine alınmayan alıntı cümleleri ayır-
mak için
- B) Eş görevli veya sözcük gruplarını ayırmak
için
- C) Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için
- D) Cümle içindeki ara söz veya ara cümleleri
ayırmak için

2. **Boşluklara gelen noktalama işaretlerinin
hangi görevde kullanıldıklarını yazınız.**

1. Boşluk: **Virgül**

Eş görevli sözcük veya sözcük gruplarını ayır-
mak için konur.

2. Boşluk: **İki nokta**

Kendisiyle ilgili açıklama yapılacak cümlelerin
sonuna konur.

3. Boşluk: **Virgül**

Eş görevli sözcük veya sözcük gruplarını ayır-
mak için konur.

4. Boşluk: **Nokta**

Tamamlanmış cümlelerin sonuna konur.

3. **Noktalı virgülün hangi görevlerde kullanıldı-
ğını yazınız.**

- Cümle içinde virgüllerle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırmak için konur.
- Ögeleri arasında virgül bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.
- İki den fazla eş değer ögeler arasında virgül bulunan cümlelerde öznenin sonra noktalı virgül konabilir.

KARMA SORULAR

4. Aşağıdakilerin hangisinde nokta (.) yanlış kullanılmıştır?

- A) 9. Sokak'ta çıkan yangın tüm mahalleyi te-dirgin etti.
- B) Kanun teklifinin 13.11.2019'da oylanacağı ka-muoyuna açıklandı.
- C) T.R.T. yeni yayın döneminde belgesellerle Anadolu'yu karış karış tanıtacakmış.
- D) Yarın kazadan sonraki 9. ameliyatını ola-cakmış.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tırnak işa-retinin kullanımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmış-tır?

- A) Bugünkü dersimizde ulaçların "zarf fiillerin" anlam özelliklerini işleyeceğiz.
- B) Sanatçı son eserinde "toplumsallaşma" üzerine düşüncelerini anlatmış.
- C) Adam ayağa fırlayarak "Bir daha bu konuda kimseyle konuşmak istemiyorum." dedi.
- D) Son kitabı "İkiz Bedenler" polisiye roman alanında yepyeni bir çığır açtı.

4. Noktanın kullanım yerlerini maddeler hâlinde yazınız.

1. Tamamlanmış cümlelerin sonuna konur.
2. Bazı kısaltmaların sonuna konur.
3. Sayılardan sonra sıra bildirmek için konur.
4. Bir yazının maddelerini gösteren rakam veya harflerden sonra konur.
5. Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur.
6. Saat ve dakika gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur.
7. Kitap, dergi vb.nin künyelerinin sonuna konur.
8. Dört ve dörtten çok rakamlı sayılar sondan sayılmak üzere üçlü gruplara ayrılarak yazılır ve araya nokta konur.
9. Genel Ağ adreslerinde kullanılır.
10. Matematikte çarpma işareti yerine kullanılır.

5. Tırnak işaretinin doğru kullanıldığı cümle-lerde bu işaretin kullanılma sebebini yazınız.

- B) Özel olarak vurgulanmak istenen sözler tırnak içine alınır.
- C) Başka bir kimseden veya yazıdan olduğu gibi aktarılan sözler tırnak içine alınır.
- D) Cümle içerisinde eserlerin ve yazıların adları ile bölüm başlıkları tırnak içine alınır.

SIRA SENDE

1. Aşağıda verilen açıklamaları uygun noktalama işaretleriyle eşleştiriniz.

1. Alay, kinaye veya küçümseme anlamı kazandırmak istenen sözden hemen sonra yay ayraç içinde kullanılır.

Ünlem

2. Bilinmeyen, kesin olmayan veya şüpheyle karşılanan yer, tarih vb. durumlar için yay ayraç içinde kullanılır.

Soru işareti

3. Cümle içinde virgüllerle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırmak için kullanılır.

Noktalı virgül

4. Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan özneyi belirtmek için konur.

Virgül

5. Kendisinden sonra örnek verilecek cümlenin sonuna konur.

İki nokta

6. Tiyatro eserlerinde ve senaryolarda konuşanın hareketlerini, durumunu açıklamak ve göstermek için kullanılır.

Yay ayraç

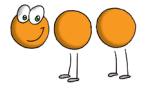
7. Cümlede özellikle vurgulanmak istenen sözleri göstermede kullanılır.

Tırnak işareti

8. Alıntılarda; başta, ortada ve sonda olmayan kelime ve bölümlerin yerine konur.

Üç nokta

9. Kendisinden sonra açıklama yapılacak cümlenin sonuna konur.

İki nokta

10. Özel isimlere gelen çekim eklerini ayırmak için kullanılır.

Kesme işareti

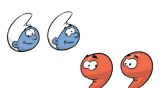
11. Tamamlanmamış cümlelerin sonuna konur.

Üç nokta

12. Cümle içinde ara sözleri ve ara cümleleri ayırmak için kullanılır.

Kısa çizgi virgül

13. Yan yana yazılmış dizeler arasına konur.

Eğik çizgi

2. Aşağıdaki cümlelerde kesme işareti getirilmesi gereken yerleri örnekte olduğu gibi kutucuklara yazınız. Kesme işareti kullanılmayacak cümlelere "x" işareti koyunuz.

1. TBMM'nin çalışmalarını hızla devam ettirmesi bekleniyor.	TBMM'nin
2. "Kiralık Konak" ın dönemin sosyal problemlerinden birini işlediğini söyledi.	x
3. Bu defa da Ahmetlerde toplanmayı düşünüyoruz.	x
4. Bu millet daha nice Fatihler, Yavuzlar, Mustafa Kemaller yetiştirecektir.	x
5. Türkçeye Arapçadan ve Farsçadan birçok sözcük girmiştir.	x
6. Bu kişi misafirlerin adan zye her ihtiyacıyla ilgileniyordu.	a'dan z'ye
7. Boğaz Köprüsünden geçiş ücretlerine düzenleme getirildi.	Boğaz Köprüsünden
8. Yılsonu sınavı 20 Haziranda yapılacaktı.	Haziran'da
9. Türk Dil Kurumunun yaptığı çalışmaları yakından takip ediyorum.	x
10. Cemile Hanımın verdiği kitapları okumaya başlamıştım.	Cemile Hanım'ın
11. Maalesef bizde Batıya karşı tuhaf bir hayranlık oluşmuş durumda.	Batı'ya
12. Yahya Kemalsiz bir Türk şiiri düşünülemez.	x
13. Son yıllarda THY nin önemli başarılarına imza attığını görmekteyiz.	THY'nin
14. Avrupa, bazı konularda Orta Çağın karanlık düşüncelerini hâlâ sürdürüyor.	Orta Çağ'ın
15. Program 10.30 dan itibaren TV de yayımlanmaya başlayacak.	10.30'dan/ TV'de

3. Aşağıdaki bilgiler doğruysa karşısındaki kutuya (D), yanlış ise (Y) yazınız.

1. Sözde soru cümlelerinin sonuna soru işareti konmaz.	Y
2. Cümle içindeki ara sözlerin başında ve sonunda uzun çizgi kullanılır.	Y
3. Ünlem işareti, ünlem bildiren sözcükten sonra veya cümlenin sonuna da konabilir.	D
4. Saat ve dakikayı gösteren sayıların arasına iki nokta konur.	Y
5. Şart kipinden ve zarf fiillerden sonra virgül konmaz.	D
6. Kurum, kuruluş, kurul adlarına getirilen ekler kesme işaretiyle ayrılır.	Y
7. Tırnak içindeki alıntının sonunda bulunan noktalama işareti, tırnağın dışına konur.	Y
8. İki noktadan sonra örnek verilecekse küçük harf kullanılır.	D
9. Tekrarlı bağlaçların arasına virgül konmaz.	D
10. Peş peşe sıralanan eş görevli sözcük/sözcük grupları arasına noktalı virgül konur.	Y
11. Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş özneyi belirtmek için virgül kullanılır.	D
12. Özel isimlerden sonra gelen yapım ekleri kesme işaretiyle ayrılır.	Y
13. Bir cümlede birden çok zarf fiil varsa o sözcüklerden sonra virgül konabilir.	D
14. Cümle içinde özellikle vurgulanmak istenen sözcükler parantez içine alınır.	Y
15. Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adlarına gelen ekler tırnak işaretiyle ayrılır.	D